

LBRIS

We know
books

PR. CĂTĂLIN VARGA

**PĂRINTELE IOSIF TRIFA
ȘI BIBLIA**

Editura *Agnos* – Sibiu
www.agnos.ro
e-mail: editura_agnos@yahoo.com
ISBN 978-606-053-092-3

Editura *Agnos*
Sibiu – 2024

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

VARGA, CĂTĂLIN

Părintele Iosif Trifa și Biblia / pr. Cătălin

Varga. - Sibiu : Agnos, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-053-084-8

2

Cuprins

Prefață la o reconstituire de duh a unei lucrări ce ne depășește istoria	11
CUVÂNT ÎNAINTE.....	21
INTRODUCERE	27
Capitolul I: O viață biblică	35
1.1. Copilărie pe calea Scripturii.....	35
1.1.1 Excurs: Ce Psaltire folosea mama părinte- lui Iosif?	43
1.2 Căsătorie pe calea Scripturii	49
1.3 Preoție pe calea Scripturii	54
1.4 Activitatea publicistică a Părintelui Iosif Trifa.....	64
Capitolul II: Ce Biblie folosea Părintele Iosif?	67
2.1 O întrebare legitimă	67
2.2 Un scurt istoric al Societății Biblice Britani- ce în România	72
2.3 O poziție critică față de SBB	86
2.4 Versiunea oficială a BOR (ediția 1914)	94
2.5 Bibliile părintelui Iosif Trifa.....	99
2.6 Misiunea părintelui Trifa cu ajutorul Sfintei Scripturi	105
Capitolul III: Congresul biblic de la Sibiu (1921)	113
3.1 Prolegomene: Un sumar al interpretării Bi- blei în Biserica Ortodoxă.....	113
3.2 Congresul biblic de la Sibiu (1921). Un caz teologic aparte	120

6 Pr. Catalin Varga

3.3 Contribuția părintelui Iosif la desfășurarea
lucrărilor Congresului Biblic 127

3.4 Metoda părintelui Iosif de interpretare a Bibliei..... 129

3.4.1 Ce înseamnă metoda de interpretare ale-
gorico-anagogică? 132

Capitolul IV: Hermeneutica meditațiilor biblice.... 138

4.1 Meditații alegorice..... 138

4.2 Meditații morale..... 152

4.3 Meditații dogmatice 160

**Capitolul V: Nașterea Oastei Domnului în contex-
tul său istoric** 169

5.1 Contextul istoric al apariției lucrării misio-
nare Oastea Domnului 169

5.2 Contribuția Părintelui Iosif Trifa 172

5.3 Viziunea părintelui Iosif Trifa cu privire la
Oastea Domnului..... 179

5.4 Oastea Domnului și asociaționismul epocii..... 198

5.5 Identitatea Oastei Domnului sub conduce-
rea Preotului Iosif Trifa 203

**Capitolul VI: Învățătura ostășească despre Legă-
mânt și nașterea din nou. Argumente biblice și pa-
tristice**..... 208

6.1 Teologia biblică și patristică a Legământului 208

6.2 Legământul în viziunea părintelui Trifa 215

6.3 Teologia biblică și patristică a nașterii din nou 217

6.4 Nașterea din nou tâlcuită de părintele Trifa..... 226

**ÎN LOC DE CONCLUZII: Eseu despre cum ar
trebui să funcționeze, la modul ideal, relația dintre
magistru și discipol, dintre părinte și ucenic** 234

Anexe..... 247

BIBLIOGRAFIE 267

1. Izvoare editate 267

2. Izvoare biblice 271

3. Izvoare patristice..... 273

4. Lucrări principale 275

5. Lucrări secundare 279

6. Studii și articole..... 284

7. Resurse electronice 291

Capitolul I: O viață biblică

1.1. Copilărie pe calea Scripturii

Dumnezeu a rânduit ca micuțul Iosif să se nască într-o zonă încărcată de istorie și stropită cu sânge cald de eroi și de martiri: în țara moșilor. Jertfa unchiului său Avram Iancu, pentru dezrobirea românilor de sub jugul habsburgic, îl va urmări întreaga viață, părintele Iosif luptându-se cu aceeași dăruire în vederea dezrobirii sufletului românesc de sub jugul apăsător al păcatelor.

În *Câmpia Libertății* de la Blaj, marea Adunare a românilor transilvăneni (3-5 mai 1848), compusă din aproximativ 40.000 de suflete, în frunte cu preoții și cărturarii lor, cereau într-un glas drepturi egale cu celelalte naționalități din Transilvania. Marele erou național al țăranilor era Avram Iancu, născut în Vidra de Sus – localitatea natală a soției părintelui Iosif și locul unde tânărul licențiat în Teologie, Iosif Trifa, avea să slujească pentru o perioadă scurtă de timp ca învățător, iar mai apoi ca preot, pentru aproape un deceniu. Acesta le vorbea înflăcărat țăranilor, pe limba lor, întrebuițând comparații înțelese de toți¹⁸. Dacă vom citi cu atenție scrisul părin-

¹⁸ Constantin C.Giurescu, Dinu C.Giurescu, *Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri și până azi*, Ed. Albatros, București, 1971, p. 533.

telui Iosif, observăm că limbajul său era pe înțelesul tuturor țăranilor, însă în același timp plin de-o putere duhovnicească ce îngenunchea orice inimă împietrită. Succesul său la public, dincolo de faptul că Duhul Sfânt îl inspira permanent, consta și în faptul acesta că el folosea o limbă cunoscută în popor, una pescuită din adâncul sufletului românesc, căci numai din adânc se pescuiesc mărgăritare. Vorbea din suflet pentru suflet. În acest punct, se asemena atât de bine cu înaintașul său Avram Iancu. Însă, se și deosebea de el. Meditând duhovnicește cu prilejul serbărilor lui Avram Iancu, preotul Trifa va ajunge la concluzia că România are un dușman mai mare decât ungurii din 1848, iar împotriva acestui inamic trebuie inițiată o *revoluție sufletească*. Mai întâi, fiecare om trebuie să pornească o revoluție proprie împotriva patimilor din el, abia apoi fiecare *revoluționar* va putea contribui decisiv la curățirea sufletească a poporului: *“Precum odioară marele viteaz și erou Avram Iancu și-a apărât cuibul și neamul de năvala dușmanilor, așa să ne apărăm și noi țara împotriva păcatelor și stricărilor sufletești”*¹⁹.

După înăbușirea Revoluției, Curtea de la Viena s-a dovedit a fi cât se poate de duplicitară. A păstrat față de români o atitudine echivocă. A răspuns, după lungi tergiversări, cererilor românilor transilvăneni, însă doar în parte. Soarta martirului Avram Iancu era pecetluită²⁰.

¹⁹ *** *Tâlcuiri biblice ale Părintelui Iosif Trifa – Materiale publicate în foi, între anii 1922 și 1937*, ediție de Ovidiu Rus, Editura „Oastea Domnului”, Sibiu, 2018, p. 42.

²⁰ Silviu Dragomir, *Avram Iancu: O viață de erou*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2022, p. 423: *“Plecând din Viena, Iancu își va fi adus aminte de cuvintele profetice rostite de Bălcescu: libertatea națională nu poate veni de la Curțile împărătești și din mila împăraților*

Intrând în disgrația habsburgilor, dezamăgit fiind, refuză orice răsplată personală, pornind astfel un conflict cu autoritățile politice ale vremii (a suferit depresii în reclusiunea închisorii de la Alba Iulia, acolo unde au fost închiși și înaintașii săi eroi Horea, Cloșca și Crișan²¹). Deși s-a dovedit de neînving de către comisarul guvernamental Csanyi și colaboratorii acestuia, care au inițiat procesul de pedepsire a românilor revoluționari (însă toate aceste operațiuni militare nu l-au putut frânge pe crăișorul moșilor), trădarea împăratului de la Viena a fost o lovitură decisivă pentru zdruncinarea sufletească a marului erou²². La scară duhovnicească, întocmai părintelui său de trup, s-a lovit și el de zidul insensibil al politicii bisericesti interbelice, intrând în conflict de viziune cu mitropolitul Nicolae Bălan, suferind mult din pricina acestuia, obnubilarea sufletului său de martir rămânând o constantă dureroasă pe tot parcursul vieții lui. Dacă nu l-au putut doborî pe părinte uneltirile fâțișe ale contemporanilor săi, totuși intriga, duplicitatea și micimea sufletească a clericalismului sibian interbelic au reprezentat lovitură de grație împotriva profetului și a lucrării sale – firul Ariadnei fiind astfel rupt de la mijloc. Și iată cum destinele oamenilor mari se împletesc și se influențează reciproc, într-un concert simfonic de muzică de Bach.

Nu departe de Vidra lui Avram Iancu, la data de 8 martie 1888, în comuna Certege (Munții Apuseni),

și a despoților, ci numai dintr-o unire strânsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună, și în solidaritate cu toate popoarele împilate”.

²¹ Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri și până azi*, p. 535.

²² Ioan-Aurel Pop et.alii., *Istoria Transilvaniei*, vol. 3, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2016, p. 366.

județul Turda (astăzi Alba), se naște micuțul Iosif, într-o familie de țărani români credincioși. De aici, din Munții Apuseni ai lui Horea și Iancu, se ridicaseră odinioară viteji ostași de arme întru scuturarea obidei străine. Tot de aici, din acest topos al jertfirii, Dumnezeu a rânduit să se ridice un alt mare erou al neamului și al Bisericii, care a plecat cu o Oaste de viteji ai Crucii²³ întru cucerirea spiritului românesc, întru schimbarea la față a României întregite. Din munții aceștia duhovnicești, care se răscoală și înlăuntrul nostru, răsună glasul gornistului precum o prescură însângerată pe altarul străbunei Biserici naționale – moșul cel frumos la chip și la suflet este încă viu – el nu va muri niciodată! Țebea și Sibiu ne rămân astfel mărturie...

Iosif a fost al patrulea copil al părinților Ana și Dumitru Trifa (tatăl său era un țăran român din Scărișoara, de lângă Albacul lui Horea), iar matricola botezaților, prin semnătura părintelui paroh Constantin Comișel, arată că noul născut a fost botezat la numai trei zile de la naștere, probabil din pricina constituției sale firave²⁴, fapt ce-i primejduia viața în orice moment.

Moștenește de la tatăl său caracterul neînduplecat al moșilor săi, călit în luptele de veacuri cu despotismul vremurilor prin care a trecut, iar de la mama sa (femeie adânc evlavioasă și plină de o „credință care poate să facă și să zidească toate²⁵”, singura din sat care pe vremea aceea, avea

²³ Moise Velescu, *Pagini vechi și file noi*, Editura „Oastea Domnului”, Sibiu, 2008, pp. 81-82.

²⁴ Pr. Gheorghe Gogan, *Preotul Iosif Trifa – o viață de propovăduitor al lui Hristos*, Editura „Traian Dorz”, Simeria, 2008, p. 13.

²⁵ Sf. Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, Editura Învierea, Timișoara, 2008, p. 382.

în casa ei Cuvântul lui Dumnezeu, Psaltirea, de unde citea și se ruga mereu cu lacrimi) o formare duhovnicească și un caracter nobil. Tânărul Iosif a fost singurul, din toți cei șase frați, care semăna cel mai adânc cu mama sa atât la înfățișare, cât și la suflet. De la ea va moșteni dispoziția sinceră de-a se ruga pentru iertarea și mântuirea celor care mai târziu îi vor sta vrăjmași în misiunea sa cerească de extirpare a buruienilor formalismului, care se adâncise în pământul binecuvântat al Bisericii noastre sfinte.

Am ales să așez acest scurt capitol despre viața părintelui sub cupola fulgurantă a Sfintei Scripturi, nu la întâmplare, și nu din rațiuni de politică editorială. Copilăria și tinerețea părintelui Iosif chiar au fost așezate sub semnul Bibliei – poate că de aceea întreaga sa viață va fi un neașormit străjer al Cuvântului lui Dumnezeu. Atmosfera duhovnicească a căminului părintesc, dar și oamenii locului, au jucat un rol determinant în trasarea configurației caracterului biblic al micuțului Iosif. Un factor determinant în formarea sa duhovnicească a fost inima caldă și smerită a mamei sale, Ana Trifa. Meditând la binecuvântarea biblică a mamei sale credincioase, va nota, peste ani, următoarele: “Creșterea bună din casa de lângă Ierihon... mama... înțeleg că moștenirea mamei e mai scumpă ca toate. Dacăș fi pierdut-o, nimica s-ar fi ales de toată învățătura mea. Învățătura mea a intrat în albia cea adevărată a credinței pe care mama mi-a croit-o. Știința mi-a adâncit-o. Mama – contururile ce le-a făcut au apăsător urma credinței în ceara tânără a sufletului meu, a inimii mele. Mamă, numai șapte ani am avut norocul să grăiesc acest nume scump. Parcă o văd pe patul suferinței cu ochii ei, graiul stins, mă chema și mă strân-